

Uredništvo:
Schillerjeva cesta št. 3,
na dvorišču, I. nadstropje.

Rokopisi se ne vračajo.

List izhaja vsak dan razun nedelj in praznikov ob 4. uri popoldne.

Sklep uredništva ob 11. uri dopoldne.

Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo.

Anonimni dopisi se ne uvažujejo.

NARODNI DNEVNIK

Upravišтво:
Schillerjeva cesta št. 3
Naročnina znaša za avstro-
ogrske dežele:
celoletno . . . K 25.—
polletno . . . K 12.50
četrtletno . . . K 6.30
mesečno . . . K 2.10
Za **Nemčijo:**
celoletno . . . K 28.—
za vse druge de-
žele i. Ameriko K 30.—
Naročnina se pošilja vnaprej.
Za **oglas (inserte)** se
plačuje od čveterostopne
petit vrste po 12 h, za
večkratni natis primeren
popust.
Posamezna št. stane 10 h.

Štev. 289.

Telefonska številka 65.

Celje, v soboto, dne 18. decembra 1909.

Čekovni račun 48.817.

Leto I.

Obstrukcija v državnem zboru.

V Celju, 17. dec.

Slovanska jednota se je pred dvema dnevoma odločila za obstrukcijo, dasiravno je morala vedeti, da se gre za parlament, dasiravno ji je moralo biti jasno, da izroča s tem usodo naše domače in zunanje politike brez vsakega nadzorstva kabinetu z dr. Schreinerjem in dr. Hohenburgerjem, o katerem je toliko in tolikokrat proglasila, da je protislovanski. Slovanska jednota se je odrekla parlamentarni tribuni ravno v tistem trenutku, ko je najbolj potrebujemo. Zato se tudi ni čuditi, da se je sprejel v parlamentarni komisiji Slovanske jednote sklep za obstrukcijo le z 10 proti 6 glasom in da čujemo še danes, komaj dva dni po pričetku obstrukcije, iz Slovanske jednote glasove, ki naznanjajo konec tega političnega dejanja, katerega zelo obžalujemo. Obžalujemo v polni zavesti tega, da klerikalci uprav sedaj izrabljajo narodni radikalizem na Slovenskem v svoje svrhe, ker čutimo, da bi bilo pač treba pred to obstrukcijo pomisliti nekoliko na veliko odgovornost drž. poslanca in pa teške posledice. Vrh tega nam pripovedujejo klerikalci dan za dnevom, da je njihov prvi in najvišji cilj zadaviti v eventualnih novih volitvah vsako opozicijo proti svoji pogubni politiki na Slovenskem. Ali je ta cilj vreden usodnih posledic, ki jih ima lahko sedanja obstrukcija, to prepuščam mirne duše naši javnosti v premislek in razsodbo.

Ta obrat k obstrukciji obžalujemo tem bolj, ker se je s tem uničilo vse sadove dolgotrajnega in težavnega dela za naklonjenost Poljakov. S tem so šli po vodi vsi upi, katere se je stavilo na podporo tega mogočnega kluba. Mi moramo objektivno mirno priznati, da se je načelnik Poljskega kola pošteno trudil tedne in mesece, da bi napetost med vlado, Nemci in Slovansko jednoto ublažil in ustvaril podlago za nadaljnja pogajanja. Po dolgem, napornem trudu je vendar vlada predložila pogoje za preosnovo ministerstva, o katerih bi se dalo govoriti. Slovenski klerikalci menda vendar niso prepričani, da moremo mi Slovenci in z nami vred Slovanska jednota vlado in Nemce kar tako z lahka potlačiti pod klop? Ako se kaj takega prepričuje naše volilstvo, je to brezvestnost in korupcija. Mi moremo doseči edino to, da bomo živeli drug poleg drugega, da se ne vlada ne proti nam in ne proti Nemcem — in to je mogoče le potom dogovora, ali ne?

Spominjajmo se nadalje, da je bil Poljski klub pripravljen nastopiti z vso odločnostjo, ako bi vlada ne hotela opustiti sedanje svoje politike proti vladi in Jugoslovanom. Bil je pripravljen delovati na to, da dobe Čehi in Jugoslovani svoje zastopnike v kabinetu in odstraniti osebne težkoče. Bienenrth je bil vsled tega seveda primoran upoštevati naše in češke želje in končno se je šlo le za diferenco 6 : 6

ali 5 : 5 in za rok preosnove. Slovanska jednota je zahtevala razmerje 6 nemških proti 6 slovanskim ministrom in da se rekonstrukcija izvrši med 1. in 2. čitanjem proračuna. Bienenrth se je upiral in to je bil povod za obstrukcijo. Upor Bienenrthov izvira iz upora Nemcev proti njegovim pozicijam Slovanski jednoti. Nemci so trdili, da se s tem odkupi slovanska obstrukcija. Bienenrth se je Nemcem podvrnil in vzbudil s tem nezaupanje v slovanskih vrstah.

Toda dvomljivo je ali se more to nezaupanje odpraviti z obstrukcijo, ali se more tem potom cilj Slovanske jednote doseči? Gotovo ne. Sigurno je namreč, da uživa baron Bienenrth sedaj še neomejeno zaupanje pri kroni. In dokler to zaupanje obstoji, se z uničenjem parlamentarnega dela ne doseže ničesar. Kvečjemu ravno nasprotno od tega, kar si vsi tako gorko želimo. Uspeh obstrukcije utegne biti le ta, da ostane Bienenrth s svojimi zvestimi na vladi in da ne bomo imeli parlamenta. Kaj pomeni to za naš majhen in slab narod, ki je v izvenparlamentarni dobi še bolj izročen nemški birokraciji na milost in nemilost, tega niti ne bomo razkladali. Ponavljamo, da je brezvestno, ako se našemu volilstvu kaj tacega taji. Če ne plačujemo Kranjci računov za tako nesmiselno politiko v domače strankarske svrhe, pa jih plačujemo mi Štajerci in še bolj Korošci.

K vsemu temu novi kabinet ne bi imel biti niti parlamentarni temveč samo prehodni uradniški. V tej prehodnosti bi imeli vsekakor dobiček — in to je tudi eden izmed vzrokov, zakaj se Zveza južnih Slovanov ni odločila za obstrukcijo. Sicer pa trdno vemo, da ne vlada niti v klubih, ki so se odločili za njo, nobeno navdušenje za boj in da je bil zadnji sklep le posledica prejšnjih — recimo — nepredvidnosti. Dejstvo je, da doslej niso Mladočehi vložili niti enega nujnega predloga; slovanski klerikalci pa tudi le jednega — in še ta se smatra za prvi signal na — umikanje.

Kaj se zgodi nadalje, je danes težko reči. Najbrže bo državni zbor že v najkrajšem času odgojen in po zastojnih sanacijskih poskusih po Novem letu meseca februarja — razpuščen. Nove volitve bi potem imeli meseca aprila. In tiste so na Slovenskem važnejše ko sistem in Bienenrth z klerikalcem.

Politična kronika.

v Trajna seja državnega zbora.

Češki agrarec Srdinka je ob 7. končal svoj sedemurni govor. Njegov nujni predlog je zbornica seveda odklonila. Na to je utemeljeval posl. Chalupka, češki agrarec svoj predlog o odpravi colnin na železo. Seja traja nepretrgoma naprej že tri dni in tri noči. Sinoči ob osmih je nek obiskovalec galerije brizgal sifon v zbornico. Predzveža so seveda odpravili. Med nemškimi strankami se kaže velika utrujenost.

v Predlog na spremembo poslovnika. Dočim je zbornica skoro popolnoma prazna, se vrše na hodnikih in v klubnih sobah najživahnejša pogajanja o Kramarjevem predlogu za spremembo poslovnika. Gre se za to, da bi predsednik dobil toliko oblasti, da bi lahko onemogočil obstrukcijo. Tozadevna postava bi naj bila eno leto v veljavi. Jasno je, da si hoče Slovanska jednota tem potom pomagati iz fatalnega položaja, v katero so jo spravile obstrukcionistične stranke, na drugi strani pa hoče pokazati, da se v danem slučaju ne boji tudi pozitivnega dela. Nemci so v hudi zadregi: kršč. socialci so se oprijeli predloga Slov. jednote, nacionalci se kujajo, a so vendar tudi začeli pogajanja. Socialisti so se že izjavili za spremembo poslovnika. Izvolil se je poseben odsek, ki se pogaja z dr. Kramarjem. Ti dogodki kažejo da se je položaj zboljšal. — Češki radikalci hočejo po izjavi „Česk. Slova“ nadaljevati z obstrukcijo tudi v takem slučaju, če bi se sprejel Krek-Kramarjev predlog za spremembo poslovnika.

Drobne politične novice.

Češkim sodnikom je naročil minister Hohenburger, naj se ne vmešavajo v politiko, ker bi bi to utegnilo omajati zaupanje prebivalstva do njih. Za nemške sodnike isto pravilo seveda ne velja.

Rešitev ogrske krize. Cesar je sprejel dr. pl. Lukácsa in Khuen-Hedervarya v audijenci. Gre se za sestavitev novega ministerstva.

Dnevna kronika.

z Po smrti kralja Leopolda. O brezčutnem očetu kralju Leopolda se po poročilu kraljevega maršala Goffineta baje ne more govoriti, ker ni kralja nikdo obvestil, da bi bila grofica Lonyay navzoča. Torej ne more biti govora o tem, da bi je ne bil hotel sprejeti. — Villo Schneemann, prejšnjo last Luize Koburske, so prodali za 277.000 frankov, dasi so jo cenili na 1 milijon. — Baronica Vaughan ni kraljeva vdova. — Nikdo ne dvomi več, da se je bivši belgijski kralj Leopold pred petimi leti oženil z baronico Vaughan in sicer na italijanski Rivieri. Bila sta pa poročena samo cerkveno in ne tudi civilno, kar je v Belgiji predpisano in neobhodno potrebno. — Vse premoženje baronice Vaughan v Laekenu so zarnbili, tako stanovanje kakor hišno opravo in blagajno neke banke, kjer je imela shranjene svoje vrednostne papirje. — Žalne spomine si je budil kralj Leopold še na zadnje uro. Že 16. t. m. je utrgal kralj s koledarja listič in čital razne podatke za 17. december. Med drugim je čital tudi: „17. december 1865. Slavnostni prihod kralja Leopolda v glavno mesto Bruselj“. To ga je baje zelo ožalostilo. — Sinovi rajnkega so dobili nove naslove in sicer je postal kralj Albert vojvoda Brabantski in drugi sin vojvoda Flandrski. — Kraljeva politična oporoka obsega celo brošuro. — Grofica Lonyay je prišla s svojo sestro Klementino ob mrtvaški oder kraljev, se tam zgrudila in krčevito ihtela

celo uro. Nato se je dvignila in prekrizala očeta. — Smrt kraljevo je javil tujim državam sam prestolonaslednik. Kralj leži na odru v uniformi generalnega lajtenanta, roke na prsih sklenjene. Včeraj so ob 6. uri zvečer po malem ceremonielu truplo položili v rakev. Mazilili so telo po katoliškem obredu. — Borza v Bruselju bo v ponedeljek, na dan pogreba in v sredo zaprta.

z Pivovari na Češkem. Leta 1907 do 1908 je bilo na Češkem 12 pivovarov, ki so skuhali nad 100.000 hl piva. — So to Plzenjski meščanski (821.226 hektol.), Smichovski akcijski (583.421 hl), Plzenjski akc. (281.452 hl), Plzenjski zadružni (184.622 hl), Praško - Holešovički (150.124 hektol.), Budjejeviški akcijski (146.133 hektol.), Schwarzenbergov Protivinski (141.095 hl), Budjejeviški meščanski (115.403 hl), Braniški (105.234 hl), Schwarzenbergov Trebonski (101.204 hl) in meščanski v Mostu (101.003 hl).

z „Salome“. Straussovo opero „Salome“ je cenzura v Londonu prepovedala.

z Major Parseval je postal profesor zrakoplovstva na tehniki v Charlottenburgu. On je že govoril o zrakoplovanju z motorjem. Splošna predavanja pa prično neposredno po Veliki noči.

z Pravda proti reškim roparjem se je pričela včeraj pred porotnim sodiščem v Reki. Kakor znano, so oni 11. avgusta t. l. ustrelili ravnatelja Miloša ljudske banke in oropali 19.000 kron.

z Političen umor. Glavarja Jovanoviča stranke Sandanskega so izvalili njegovi talni-prijatelji v neko hišo, kjer so ga umorili.

Statistika katoliškega duhovništva. Na 1500 milijonov ljudi in na 270 mil. katoličanov pride 360.000 katoliških duhovnikov. Število je zelo veliko, a razdelitev nejednaka, ker na Evropo pride 300.000 duhovnikov, dočim jih odpade na ves ostali svet samo 60.000. Dočim imajo evropski narodi domače duhovnike, jih izvenevropski nimajo, ali pa samo v Ameriki. Da bi se razni rodovi bolj hitro pokristjanili, bi bilo potrebno, da bi šli nepotrebnih menih iz Španije, Italije in tudi od nas kam v Sibirijo ali Alasko. Za vse dobro vneti morje bi bili gotovo zadovoljni.

z Zabranjeno rusko predavanje v Pragi. Deželni šolski svet za kraljevino Češko je odbil prošnjo „Ruskega krožka“, da sme predavati o ruski kulturi. Vzrokov ni nikdo navedel.

z Ukrajinska zgodovina je v Rusiji prepovedana. Policija je zaplenila zgodovino slovitih Ukrajincev, izlasti, ker je vsebovala življenje hetmana Mazepa! Knjiga je izšla v nakladi „Ukrajinske zveze“ in radi tega je vlada knjigarno zaprta.

z Friedjung in grof Forgach. Dr. Friedjung se je brzojavno obrnil na avstro-ogrskega poslanika v Belgradu grofa Forgacha z nekimi vprašanji glede svojih dokumentov in glede „Slov. Juge“. Forgach mu je takoj odgovoril, da njemu niso znani nikaki dokumenti, ki jih on — Friedjung — predlaga, ter da on sploh kot predstavitelj Avstro-Ogrske v Belgradu o celi stvari neče ničesar vedeti. Ta odgovor je izval velik senzacijo.

Pravda proti Friedjunku in „Reichsposti“. Poslanec Zagorac je kot prič izjavil, koalicionaši in z njimi Supilo niso veleizdajski element, ki bi delal proti monarhiji politiko. Supilo je res v taktiki večkrat grešil in je pogosto izpreminjal politiko in nazore, ali politična njegova čast je neomaževana. Informacije Aehrenthalove in

Beckove so same mistifikacije. Supilo je mož, ki se ni dal podkupiti. Predsednik je večkrat prekinil Zagorca, ki je hudo napadal Madjare, češ oni so izdajalci, ne pa Hrvati, katere hočejo požreti ali pa pregnati. Ne gre se za drugo, kot da sovražniki koalicijo razbijejo in pomagajo zopet starim madjaronom do zmage. — Friedjung trdi, da mu je slovaški poslanec Hodža že pred dvema leti javil, da so nekateri sedanjih koalicionašev v zvezi s Srbijo. Izjavil je Hodža, da ni nič kaznjivega, če časnik prejme od tuje vlade denar. Govorilo se je še razno o denarju iz Srbije, vendar Supilu se ne more do živenga. Trgovca Jelovca je kot priča povedal, da je Chlumecky poizvedoval, jeli Supilo vreden podpore ali ne. Ne ve, zakaj se je to zgodilo. Supilo pa iznova trdi, da ni bil nikoli pri Kačanskem.

a O naporočniku Hofrichterju. Sodni kemiki so izjavili, da je storilec cijankali sam premenil v prah in da mu je tako navadno kemično delo znano iz šole ali pa zasebnih proučevanj. Tudi za laika to delo ni nevarno, samo če si zna ovarovati obraz, usta in roke pred cijankalijem. Istovetnost papirovih vrst pa bodo skušali dognati na tehnološkem muzeju na Dunaju. V vojaškem sodišču preslišavajo priče.

a 474.241 K 15 vin. so do 15. t. m. nabrali za milijonski dar češki „Osrednji Šolski Matici“.

a Slabo sodbo o Ameriki ima vse-kakor angleški pisatelj in satirik Bernhard Shaw. Ko so ga povabili, da bi prišel v New York, je to odklonil, češ: „Iti v Ameriko se pravi iti v civilizacijo za 100 let nazaj. Amerikanska kultura je takšna, kakor je bila pred dvesto leti, je komplicirana z gotovim razvojem industrijskega brigantstva, ki je lastno 20 stoletju.“ Shaw se ironično namrdne, če sliši Amerikance govoriti o svobodi. Pravi, da bi ga že v pristanišču v New Yorku zaprli pod pretvezo, da s svojo prikaznijo zapeljuje Amerikance k nepravemu življenju. Amerikanci, pravi Shaw, nočejo biti svobodni, ampak samo — delati denar, to jim je vseeno.

a Tuji oficirji pri nas. Iz Berolina javljajo, da bode prišlo 24 braziljskih oficirjev v Evropo, da se tu nadalje izobrazijo. 4 od teh bodo prideleni avstrijski vojski.

Štajerske novice.

a Klerikalno zavijanje. „Slovenec“ se vzbuja vest zaradi njegovih denuncijacij slov. in jugoslov. naprednjakov dunajski vladi. Uvidel je, da da je le malo preveč pokazal svojo odvisnost od klerikalnih dunajskih velikoavstrijcev in spoznal je morda tudi, da blatenje Supila in koalicije ne bi povzdignilo ugleda slov. klerikalcev na Hrvaškem. Ekstenzija slov. klerikalcev bi tudi utegnila priti v resno nevarnost, kajti s plačanci in denuncijanti nima noben človek rad posla, če se magari gre tudi za sveto vero. — „Slovenec“ pozablja, da njegova in njegove stranke morala še ni na slovanskem jugu dogmatično priznana. Za to se sedaj izvija in pravi, da se „Narodni Dnevnik“ jezi, ker klerikalci ne simpatizirajo s Slov. jugom in prof. Markovičem.

Mi se ne razburjamo ne za enega ne za drugega pač pa za idejo; mi tudi nismo razpravljali o Slov. jugu in Markoviću, temveč smo samo pribili klerikalno denuncijantstvo in dejstvo, da je „Slovenec“ edini večji list na slovanskem jugu, ki piše v Friedjungovem procesu za dunajsko vladu! V kakem skladu je tako pisarenje z „junaskim bojem“ Slovenskega kluba v parlamentu, ki stremi vendar proti dunajski vladi? Ali ne, gospoda? V ostalem se „Slovenec“ jezi, ker je „Slov. jug“, ki sedaj na novo izhaja v 1. številki priobčil poročilce o škandalu, ki ga je na Slovenskem povzročila svinjska Jegličeva brošura, in ker poroča, da klerikalna stranka na Slovenskem opravlja policijsko službo avstrijski vladi. — Je to hudo očitjanje, to je že

res. Ali kaj si naj človek drugega misli, ako čita „Slovenca“ v zadevah Friedjungovega procesa? Da klerikalcem ni prijetno, ako sodi cela jugoslovanska javnost tako o njih, tudi „Slovenca“ verjamemo dobesedno. Pa za to jim ne bomo prizanašali. Sramota je namreč za celi narod, ako trpi take politike in take časnike med seboj.

a Zveza južnih Slovanov se tudi sedaj ni udeležila obstrukcije iz ravno istih vzrokov kakor že julijske ne. O tem smo dobili iz Dunaja sledečo br-zojavko: „Iz razlogov, podanih na zboru Narodne stranke se zveza tudi sedaj ne udeležuje obstrukcije, koje neuspeh je gotov.“ Opozarjamo torej na takratni govor g. drž. posl. Robleka in na današnji uvodnik. — Korigirati je treba tudi mnenje, da se gre sedaj za agrarno obstrukcijo. — Češki agrarci so sami priznali, da ima njihova obstrukcija, vsaj na znanaj, v prvi vrsti nacionalno-politični značaj. To dejstvo je zelo važno in se ga ne sme spremenjati ali pačiti.

a Pirstingerjeva zadeva še vedno ne da miru „Straži“. Razumemo slabo vest gospodov okrog kmečke zveze. Saj je ta zadeva dokazala jasno in glasno, da nimajo naši klerikalci v Gradcu nobenega vpliva. Če ga pa v tako važni stvari niso znali, mogli ali hoteli izrabit, je pa tem žalostnejše. Ali ni čudno, ako slovensko bralno društvo vabi v svoj krog človeka, ki je pretepal Slovence s pasjim bičem? To smo hoteli povedati z našo notico, da predava Pirstinger to nedeljo v klerikalnem bralnem društvu v Leitersbergu pri Mariboru. Ali društvo ne more delovati tudi brez Pirstingerja?

a Mestni urad zopet na delu zoper slovensko trgovino. Še pred kratkim smo poročali, kako je pred Vsemi svetniki mestni urad celjski kot obrtna oblast prepovedal Zvezni trgovini v Celju prodajanje suhih vencev ter poslovodjo obsodil celo v globo zaradi neopravičene prodaje vencev. Povedali smo takrat tudi, da je mestni urad pozneje priznal, da je bil v zmoti in da je neopravičeno izdal imenovano prepoved ter naložil globo. Danes se je ravnoisti mestni urad odlikoval zoper ravnoisto Zvezno trgovino z enako krivično odredbo s tem, da je na enkrat prepovedal prodajo slik. Brez kakega izkaza je pridrla policija v trgovino in hotela omenjene slike, po katerih občinstvo zelo pridno povprašuje, zapleniti. Ko se je poslovodja na mestnem uradu izkazal z obrtnim listom, da je obrt prodaje slik redno prijavljena in da Zvezna trgovina od te prodaje plačuje tudi obrtni davek, je slavni dr. Ambrožič zopet priznal, da se je zgodila pomota in da je Zvezna trgovina v pravici, ako prodaja slike. Radovedni smo, kaj hoče mestni urad celjski s takim šikaniranjem slovenskih trgovin dokazati? Ali misli, da to v tako visoki meri ustreza njegovemu ugledu, ali hoče dokazati svojo površnost ali svojo ljubezen do davkoplačevalcev, ki se ne priznavajo stranki celjskih mestnih očetov, ki je stranka konkurenta Zvezne trgovine in mestnega svetovalca Frica Rascha. Danes vprašamo le mirno, kako dolgo še hoče dr. Ambrožič uganjati take uradne komedije?

a Celjski poštni urad ni smel pri preganjanju slov. narodnega kolka z ostati za mariborskim. Množijo se slučaji, da se zavračajo slovenske dopisnice s črnim ali ptujskim kolekom Ciril-Methodove družbe. Zanimivo pa je, da se celjski poštni urad sklicuje na odredbo tarifa za listovno pošto iz leta 1907, dočim se sklicuje mariborski na neko odredbo graškega poštnege rav-

nateljstva. Čudno je tudi, da poštni uradniki ne zavržejo nemških narodnih kolkov, celo takih ne, na katerih so pruske barve. Pozivamo gg. državne poslance, naj posredujejo pri trgovskem ministertvu! Tako očividne dvojne mere se vendar ne more in ne sme trpeti!

a Narodni kolki na dopisnicah. Slučaji, da celjski poštni urad zavrača dopisnice s septemberskim ali ptujskim narodnim kolkom, se naglo množe. — Danes, 18. dec. se nam poroča zopet o teh novih slučajih. Prosimo državne poslance nujno interpelacije!

a Za dijaško kuhtnjo v Celju je poslal g. dr. Pikel iz Gorice mesto venca na grob g. Pavlu Detičku 15 K.

a Za družbo sv. Cirila in Metoda je daroval g. Janko Vavken 15 K na mesto venca na grob umrlemu g. Pavlu Detičku.

a Imenovan je kanclist g. Ivan Sadu pri celjskem okrožnem rudarskem uradu za oficijala.

a Iz davčne službe. Imenovana sta v Slov. Bistrici davčni oficijal R. Illovšek za oskrbnika in asistent Maks Fekonja za oficijala.

a „Slovenčeva“ poučenost. Včerajšnji „Slovenec“ poroča, da je predstavljen g. dr. Lajušič iz Konjic v Maribor, na njegovo mesto pa pride na Hohenburgerjev ukaz Schaffenth iz Brežic. „Slovenec“ bi torej rad še politične uradnike rad spravil pod Hohenburgerjevo komando.

Ali ni to malo preveč dobrega? Zagrebški „Obzor“, največji hrvaški list, poroča, da se bode prihodnje leto slavila stoletnica Vrazovega rojstva v Cjeovcu na — Kranjskem (mesto v Cjeovcu bl. Ljutomeru na Štajerskem).

a Od Sv. Lenarta nad Laškim trgov. Krajni šolski svet Sv. Lenart nad Laškim je v svoji seji dne 11. t. m. sklenil, oskrbeti odslej vsem otrokom tamošnje šole šolske potrebščine. Ta vzgled bi lahko posnemali mnogokje po dolinah in večjih krajih.

a Napovedani sestanek glede nar. časopisja v Trbovljah se vrši na Štefanovo ob 3. uri pop. v gostilni gosp. Forteja na Vodah.

a V Trbovljah se je na dekliškem sestanku dne 12. dec., ki je prav lepo obiskan, sestavil sledeči dekliški pododbor Zveze slov. napr. mladine: Berk Jožefa, predsednica, Pristav Terezija, podpredsednica, Katica Špesova, tajnica, Marija Jerman, blagajnica, Štefanija Ščurk, Slavica Tabor, Pavla Klavžar, Pepica Jamšek, Anica Strmečnik, Helena Kolenc in Marija Šentjure odbor-nice. Pristopilo je že veliko število trboveljskih narodnih mladenk. Živele trboveljske tovarišice!

a Trboveljska narodna društva so sklenila prirediti v Fortejevi dvorani na Vodah večjo narodno zabavo in veselico na Silvestrov večer. Za razvedrilo bode skrbelo Pevsko društvo „Zvon“ z bogatim vspešnim naj-novejših pesmi. Koncertne in plesne točke bode proizvajala godba Pazn. in del. podp. društva. Na odru se bode igrala šaloigra enodejanka „Zakonske nadloge“, ki je prav v dobrih in sprétnih rokah naših najboljših diletantov. Da bodo pa vsa mnogobrojna narodna društva bolj slikovita, pozdravili bode-mo tudi korporativno udeležene naše vrle Sokole in gasilce v kroju. O pol-noči bode-mo občendovali nebeško ale-gorijo. Upamo, da se bode položil mar-sikateri dar ob tej priliki domu na altar. Torej naj nihče ne izostane — da seštejemo glave svojih ljubih.

a V Rajhenburgu so ustanovili, kakor poroča „Slovenec“, „Orla“.

a Pasji kontumac je proglašen nad občinami Poljčane, Brezje, Pekel, Lušečka vas in enim delom občine Stano-sko.

a Iz Maribora. Občni zbor „Slovanske čitalnice“ se vrši v četrtek 23. grudna ob 8. uri zvečer v čitalnični sobi. —

a Iz Maribora. Občni zbor telovadnega društva „Mariborski Sokol“ se vrši v torek dne 4. prosinca 1910 v društveni (kmetski) sobi v Narodnem domu. Začetek ob 8. uri zvečer. Vspored: Pozdrav, poročilo tajnikovo, blagajnikovo, načelnikovo, volitve, slusajnosti. Na zdar!

a Iz Frama se je poslal družbi Cirila in Metoda v Ljubljani znesek 11 K 15 v., katerega so darovali zavodni Framčani v nabiralnik narodne gostilne gospe M. Turner. — Vsa čast vnetim narodnjakom!

a Iz Frama pri Mariboru. — V našem sicer tako tihem in mirnem pa romantičnem kotiču na vznožju Pohorja, ki je ravnokar zgubilo zvesti pridevnik „zeleno“, ker mu je skrbna mati narava podarila za božične praz-nike novo snežnobelo obleko, se zopet zbujja narodno in družabno življenje. Vrli ter podjetni framski diletanti pri-pravljajo z vnemo uprizoritev nove tri-dejanske burke „Moč uniforme“, ka-tero je spisal priznani pisatelj burk Jak. Štoka. Igra je polna zdravega ter naravnega humora in nad vse srečno obravnava z najljubkejšimi glasbenimi in pevsкими točkami od našega skla-datelja H. O. Vogriča. Z veseljem ob-čudujemo naše narodne diletante, da so se lotili pri naših sicer skromnih razmerah večje igre; njih zmnožnosti, katere so nam nudile že večkrat ne-pričakovane užitke, naš krasen gleda-liški oder ter spretnost prejšnjih pri-reditev nam jamči dovolj, da se bode njihov trud poplačal z mnogobrojno udeležbo. Rojaki domačini, okoličani Pohorci in Poljanci in Mariboržani, ne zabite zvestih Framčanov ter posetite v najobilnejšem številu važno priredi-tev dne 6. jan. 1910.

a Zadrugo za vnovčenje živine in pospeševanje živinoreje so ustanovili klerikalci s sedežem v Mariboru. Ali zaradi državne podpore ali zaradi dela? Klerikalci v Ljubljani imajo namreč navado, da potom Gospodarske zveze vnovčujejo — ogrsko živino mesto slovenske. Vzglede vlečejo!

a 100 letnica Stanka Vraza, odličnega ilirskega pesnika in pisatelja, se vrši 30. junija 1910 na njegovem domu.

a Sv. Marjeta na Drav. polju. Namestništvo v Gradcu je sporazumno z dež. odborom zavrnilo pritožbo zoper občinske volitve pri Sv. Marjeti, ki so se vršile 26. jan. 1909. kot neuteme-ljeno in ukazalo volitev obč. predstoj-nika.

a Od Sv. Martina ob Dravi. Ob-činski odbor je v svoji seji z dne 12. t. m. enoglasno sklenil ugovor proti namenjenemu davku na vino in je dotične peticije odposlal merodajnim krogom in sicer: ces. kr. finančnemu ministertvu, c. kr. poljedelskemu mi-nistertvu in državnemu poslancu Iv. Roškerju.

a Iz Gradea. Predavateljsko delo v „Domovini“ se kaj lepo razvija. Dne 5. dec. nam je kaj lepo razložil v dru-štvenih prostorih g. visokošolec Dobo-višek, kaj nam je razumeti pod libera-lizmom in kaka so stremjenja sloven-skih naprednih strank ter njihovih nasprotnikov. Navduševalno, v krepkih besedah podano predavanje je zelo burno ploskanje in živijo-klice. O naj-večjem bogastvu kar ga ima človek na svetu, ljubem zdravju nam je pre-daval 12. t. m. medicinec A. Volovšek. Predavanje se bode na splošno željo še nadaljevalo. Obema govornikoma se za njun trud in požrtvovalnost odbor iskreno zahvaljuje.

Kranjske novice.

a **Kranjski deželni zbor** bo — kakor „Slovenec“ poroča — najbrž sklican na 28. t. m. h kratki seji. Rešiti ima nekaj nujnih zadev, ki morajo biti pred 31. t. m. sklenjene.

a **Auerspergov grad v Žužemberku**, zgodovinska zanimivost, začenja kazati na strehi gola rebra in je nevarnost, da postane sčasoma popolna razvalina. Starodavno romansko stavbo bi bilo dobro ohraniti.

a **Nove najdbe v Postojnski jami**. Raziskovalec podzemskih jam g. A. Perko je 13. in 14. t. m. umetno odprl prehod skozi ozko skalnato razpoko v „Nadvojvoda Ivanovi jami“; pri tej priliki je na novo odkril dve veliki dvorani, napolnjeni z najkrajnjimi kapniškimi oblikami. Raziskovanje se nadaljuje.

Koroške novice.

v **Slovenska županska zveza na Koroškem**. Deželna vlada je pravila potrdila. Tekom prosinca se vrši ustanovni občni zbor.

v **Miklavžev večer** slov. delavskega društva v Celovcu, ki se je sijajno obnesel, je pokazal, da je zamanj ves krič nasprotnikov, da je Celovec samonemško mesto.

v **Podružnico „Svobodne šole“**. so hoteli v soboto 11. tm. ustanoviti v Celovcu. A prišlo je tako molo nemškimi „svobodomislecev“, da se zborovanje ni moglo niti vršiti. Kaj pa je renegatski kliki za pravo svobodomiselstvo?! Boj proti Slovencem, to je njihov „Freisinn“!

v **V Podkrnosu** je 12 tm. nenadoma umrl nadučitelj Mörtl v najlepši moški dobi. Rajni je bil korenjak, močen in zdrav. Vzelo ga je v 2 dneh. Bil je splošno priljubljen.

v **Rož v nevarnosti**. Celovski „Mir toži, da v Rožu ni ljudi, ki bi bili voljni delati. Zato nemštvo vidno napreduje. Nemci so izdali parolo, da „Rož mora biti naš“. Vse polno nemških društev je že po vseh krajih v Rožu: nemške požarne brambe (Kočuha, Glinje) itd. Da preprečijo v Glinjah otvoritev Narodnega doma, so tik njega postavili požarno uto, ki jo nameravajo otvoriti istega dne kot Slovenci Narodni dom ter tako povzročiti drugi Podljabelj in Brno. V Medbovnicah so ustanovili nemško pevsko društvo; v Borovljah imajo 8 raznih raznih nemških društev, nemški otroški vrtec, nemško ljudsko šolo. V Ljubelju je Voigtov nadlogar pregnal domače ljudstvo in poklical za drvarje Nemce. V Podljabelju nastopijo slov. socijaldemokratje z nemško igro. V Kožentavri imajo lutrovske nemška zborovanja. Goriče, Kožentavra, Kaplja so na tleh, Podsinjavas je raztrgana. V Bistrici so v nedeljo ustanovili Südmarko, Sveče in Podgorje spijo. Tako gre naprej po celem Rožu od vasi do vasi. Vsa nemška društva so v zvezi in po potrebi skupno nastopajo. Nevarnost postaja vedno večja. Nemci računajo, da še kakih 25 let se bodo držali Slovenci v Rožu, potem pa bodo morali dati ključke od svoje hiše njim. Zanimivo bi bilo iskati vzrok tem pojavom. Storili smo to že deloma in bomo še. Tarnati ne pomagajo. Po listih kliči ljudi k zavednosti, ljudi, ki teh listov ne marajo, je brezpomembno. — Živo delo med ljudstvom v njegovim razpoloženjem primernem duhu je edino sredstvo. Koroške Slovence ubija klerikalna politika njihovih voditeljev. Tu treba zastaviti delo, ne v strankarskem prepiru po listih, ampak v mirnem, smotrenem naprednem delu med ljudstvom.

Primorske novice.

d **Surovost na otroku**. Včeraj sme poročali, da je izginil iz Milj 7 let stari Grill. Sedaj so našli dečka z razbito lobanjo v obcestnem jarku. Sumi se, da sta ga pri tepenju pobila njegov 30 let stari oče delavec Grill in njegova 27 let stara žena. Oba so odgnali na kopersko sodišče.

d **Javni shod v Rojanu** sklicuje na jutri 19. t. m. Nar. Dal. Org. v Trstu. Govorilo se bo o položaju zidarjev v Trstu in o nameravanem obdačenju vina.

d **Goriško vinarско društvo** ima 23. t. m. občni zbor v Gorici.

d **Novi župnik v Riečanju**. Dne 16. t. m. so si Riečanji volili župnika. Izvoljen je Fr. Jedrejčič, dozda župnik v Gradišču pri Pazinu.

d **Narodna nezavednost**. Županstvu v Anhofem na Goriškem je okr. glavarstvo v Gorici pisalo o neki stvari v slovenskem jeziku. Županstvo pa je odgovorilo — nemški.

d **Grozno odkritje**. Ko je pometala Elvira Porzio vežo in stopnice neke hiše v Trstu, je našla mrtvo otročje truplo. Najbrž se gre tu za orezgodnji porod.

d **Ustrelil se je s sekanci v obraz** pri Šmartinu poljedelec Valentin Autonelli in je umrl. Možu, ki zapušča deset sirot, se je gotovo zmešalo.

d **Sleparka po predpisih** je neko 17 let staro dekle, ki je zvalo 7 let staro dekletce v neko hišo v Trstu, kjer jej je vzelo uhanje iz nje, češ, da jo bo zdravnik lažje zdravil na bolnem nješnu. Otrok je seveda to rad pustil, a ko je imela „dobrotnica“ uhanje, je ušla. Po otrokovem popisu so prijeli neko potepačo, ki pa čim odločno taji.

d **Pri dopolnilnih volitvah** v istrski deželni zbor za okraj Piran je bil izvoljen italijanski liberalec dr. Almerigo Ventrella.

Najnovejša brzojavna in telefonična poročila.

Državni zbor.

Seja že traja 72 ur!

o **Dunaj**, 18. dec. — O polnoči je pričel utemeljevati svoj nujni predlog češki agrarec Stanjek. Ob 3. je prosil za četrtini odmor; podpredsednik Zavorka mu je dovolil le 5 minut; isto se je ponovilo ob 3/4 5. Nujni predlog je zbornica odklonila. Za Stanjkom je začel utemeljevati agrarec Dürich svoj nujni predlog o spremembi obrtnega reda. Izjavil je, da je on najbrž zadnji, kateri še govori po starem poslovniku. Protestiral je proti obnašanju galerije. Čehi so s svojim predlogom za spremembo poslovnika dokazali, da žele delazmožnost parlamenta; nemške trditve v tem oziru so hinavstvo. Ob 8. uri je dovolil podpredsednik Steinwender govorniku 20minutni odmor. Ob 1. uri popoldne še govori Dürich naprej.

o **Dunaj**, 18. dec. Občni zbor zveze nemškonaprednih strank je sklenil glasovati proti Krek-Kramářevemu nujnemu predlogu, a predlagati v meritorni debati nekaj sprememb.

o **Dunaj**, 18. dec. Opoldne se je začela konferenca klubovih načelnikov. Pričakujejo se važni sklepi.

Friedjungov proces.

o **Dunaj**, 18. dec. Današnja obravnava se jo pričela ob 3/4 10. uri dop. Friedjungov zagovornik dr. Benedikt je sodišču predložil en izvod dotične številke „Slovenskega juga“, v kateri se poziva k sveti vojni proti Avstrijcem. Več tožiteljev je vzkliknilo: Čas

nikov, ki so priobčili take oklice, vam lako pripeljemo cele vagone iz Srbije! Ta oklic vendar nima s tožbo prav ničesar opraviti! — Na to predloži zastopnik tožiteljev dr. Harpner brzojavko iz Belega grada, v kateri zanika tist „Otačbina“, da bi bil dobil od Slovenskega juga 2.000 frankov. Nato nastopi kot priča ob splošni pozornosti toliko imenovani sekcijski načelnik v srbskem ministerstvu za zunanje zadeve, Milan Spalajković. Ker ni nemščine popolnoma zmožen, izpoveduje s pomočjo tolmača. Pravi, da ga je privedlo na Dunaj le spoštovanje pred sodnijo in ker želi, da bi se ne skalile sedanje dobre razmere med Avstrijo in Srbijo. Tega tudi ne bodo dosegli dokumenti, katere je navedel Friedjung kot dokazilno sredstvo in jih izdal tudi v posebni brošuri, ker so lažnjivi in predstavljajo le velikansko mistifikacijo dunajskih krogov. Obravnava se nadaljuje.

Nezadovoljnost čeških listov.

z **Praga**, 18. dec. „Národní listy“ niso zadovoljni s popuščanjem obstrukcionistov „Slovanske jednote“ in pravijo, da bi pomenilo to politični harakiri za Čeha, ako bi se umaknil Kramářev predlog, in objednem bi bil to tudi popolen poraz češke politike.

Ogrska kriza.

d **Budimpešta**, 18. dec. Tu se nič ne ve, kako se bode končalo Lukacs-Khuen-Hedervaryjevo poslanstvo na Dunajn. „Pesti Hirlap“ trdi, da bode današnja audijenca prinesla zaželjeno konečno rešitev in da bode cesar pooblastil Lukacsa, da sestavi ministerstvo.

d **Budimpešta**, 18. dec. V državnem zboru je zahtevalo danes pred razpravo dnevnega reda 20 poslancev Justhove skupine tajno sejo. Tej želji se je ustreglo in se je javna seja prekinila. — Justhovci so to svoje postopanje opravičevali s tem, da se jih je najmočnejša stranka v parlamentu premalo upoštevalo pri volitvah v odseke. Kossuth je temu uporekal in nastal je med njim in Justhovci prav živahen prepir. Štefan Rakovszky je pri tem zaklical Justhovcem: Mi nismo bežali na Dunaj, da bi osebno unijo zatajili! Ta medklic je povzročil med prizadeti velikanski krič in več poslancev se je hotelo s pestmi vreči na klerikalce. Ker predsednik ni mogel napraviti miru, je sejo suspendiral.

Krek-Kramářev nujni predlog.

Češki agrarci svoje najne predloge umaknili.

z **Dunaj**, 18. decemb. Po 1. uri je končal češki agrarec Dürich svoj govor, ki je itak imel le tvoriti špansko steno za pogajanja in je umaknil svoj nujni predlog. Enako so storili češki agrarci z vsemi ostalimi svojimi nujnimi predlogi. K razpravi je došel Krek-Kramářev nujni predlog o spremembi § 17 v poslovniku, kateri daje po splošni sodbi predsedniku skoro autokratično moč nad parlamentom in onemogoča obstrukcijo zlasti malih strank. Zato se ga zlasti Rusini, ki sedaj niso člani kake velike parlamentarne organizacije, krčevito branijo. Prvi je dr. Krek v utemeljevanju svojega nujnega predloga izjavil, da je juridično in moralno utemeljen, koristen in izvedljiv ter pomenja izpopolnjenje vrzeli v poslovniku. Govornik je izjavil, da se ne more napram parlamentu splošne in enake volilne pravice držati nobena druga vlada ko parlamentarna, v državnem zboru pa je treba predsednika, ki ima voljo in moč razprave voditi in končati. (Po kranjskem vzorcu.)

Dr. Kramář je izjavil utemeljujoč svoj nujni predlog, da moramo najti možnost priti iz sedanjega položaja.

Predlog ne pomenja nobenega tlačenja malih strank, saj je ostalo število za potrebne podpise pri predlogih enako. Enoletna doba za to spremembo pa ima svoj vzrok v tem, da bode treba v tem času na stvaren, miren način doseči reformo poslovnika. Četudi je s sprejetjem njegovega nujnega predloga sedanji vladi dana zmožnost, da se reši iz svojega neprijetnega položaja, je vendar Slovanska jednota prepričana, da se sedanji sistem ne more dolgo držati. Ni dopustno, da bi že 20 poslancev onemogočilo parlamentarno delo; z novo preuredbo poslovnika pa se bode doseglo prepričanje, da more naša država le tedaj obstati, ako se ne bode poznalo izvoljenih temveč le enakopravne narode. Seja traja naprej.

Slovanski zapiski.

z **Vseslovanska umetniška razstava** se bode vršila v Krakovem. Mestna občina je že odstopila zemljišče in določila v to 100.000 K, da bi se zgradil paviljon. Odbor s Sienkiewiczem na čelu pobira prispevke povsod po Poljski. Zastopnikom hrvatskega društva „Medulic“ je izvoljen kipar Ivan Meštrović.

z **Rusinska „Prosvita“** v Odesi je bila po naredbi ministerstva notranjih zadev prepovedana in razdružena. To je delo „črnih stotnij“, katerim je delo prosvete sol v očeh.

z **Zasledovanje v Rusiji**. V stanovanju bivšega redaktorja zgodovinskega mesečnika „Byloje“ V. Bogučarskega v Petrogradu je bila provedena hišna preiskava, pri kateri so zaplenili ves material njegovega znanstvenega delovanja. Zaplenjeni so bili tudi nekateri dokumenti „Društva za ustanovitev muzeja Tolstojevskega“, katerega je tajnik Bogučarskij. Bogučarskega so zaprli in sedaj sedi v preiskovalnem zaporu. Pisateljica E. D. Kuskova, katere je bila v času preiskave obiskala Bogučarskega, je tudi zaprta. — V stanovanju profesorja petrograjskega vseučilišča V. V. Sipčinskega je vlomila policija in proglasila, da se v njegovem stanovanju vrše nedovoljeni shodi. Omenjeni čas se je namreč zbralo v profesorjevem stanovanju 20 članov sampronijevskega društva za izobrazbo, kateremu je bil Sipčinskij predsednik. Člani so se hoteli pogovoriti o prireditvi večera v prosep društva, a policija je vse zaprla. — Jekaterinoslavski oblasti niso dovolile predavanja o zadnjih igrah Andrejeva. — Iz Jalte so napodili žurnalista Levickega, ne da bi bili navedli uzroke.

Po svetu.

a **Rekord z monoplanom**. Iz Issy-les-Moulineaux javljajo, da je Jacques de Lesseps letel z Blériotevim monoplanom 1 uro 20 minut in da je moral samo radi teme opustiti nadaljne poizkuse.

a **Absolutizem na Hrvatskem**. Policija na Sušaku ne pusti raznašalca „Riečkega Novega Lista“ donášati mestnim naročnikom lista, češ da je to — kolportaža.

a **Prepir v cerkvi**. V cerkvi v mestu Forli v sev. Italiji je govoril na propovednici bivši profesor medicine, sedaj kapucin dr. Gemelli o lurških čudežih. V cerkvi je bilo mnogo socijalistov, ki so govornika motili z medklici. Nastal je splošen pretep in nazadnje je moral lurški pridigar bežati.

a **Moč teme**. Iz Cassela se poroča, da je tam neka še ne petnajstletna deklica porodila otroka in ga je utopila v škafu vode. Deklica trdi, da je oče njen še ne dvanajstletni brat. Mlado detemorilko, ki je zelo zbolela, so odpeljali v bolnišnico, njenega brata pa so zaprli.

z **Krivi nadvojvoda Gubatta**, ki je bil kuharski učenec, je dobil radi sleparij z ženo vred in sokrivci dve leti ječe. Ko jo bo odslužil, ga bodo pa iztirali na Avstrijsko.

z **Reški guverner grof Nako** je v Jockeiklubu baje izgubil pri kartah pol-drugi milijon kron in sedaj je baje prosil za odstavljenje radi tega, ker ne more brez denarja svojega častnega mesta dostojno izpolnjevati.

o **Pevski zbor samih vlomiteljev.** V Berolinu so se zadnji čas kupičili veliki ulomi. V berolinskem zahodu so sedaj zaprli veliko zločincev, ravno ko so se bili zbrali s svojimi prijatelji — k pevskim vajam.

o **Skala je padla** v gaderski dolini na cesto in treba bo morda mesec trajajočega dela, predno bode cesta zopet za promet prosta. Ko se je velikanska skala zvalila na cesto, je ubila enega moža.

v **Brezvestno delo.** Blizu Welsa na Gornjem Avstrijskem je izletel dninar Eisenkranz s svojim 13 let starim nečakom Haslingerjem v Leonbach. Tam sta izpila 8 vrčkov piva, nakar je bil deček tako pijan, da se je domu grede vedno valjal. Stric je moral mladega pijanca sam nositi in ko si je hotel v neki hiši odpočiti, je deček umrl. Zdravniki so dognali, da je smrt nastopila radi preobilnega uživanja alkohola.

o **Velikanska tvornica** za strelno orožje v Birminghamu je pogorela v noči na sredo. Zgorelo je tudi več tisoč nedogotovljenih koles, ki so bila tam shranjena. Zaposlenih je bilo tam vedno 2000 oseb in tudi sedaj upajo, da bode treba obrat samo za nekaj časa zmanjšati.

o **Čisto rusko.** Morsko ministerstvo v Petrogradu je odredilo, da se naj natanko pregledajo morske karte baltijskega morja, ker se tam zgodi toliko nesreč. Se le sedaj so prišli na pravi sled!

o **Žrebov je hotelo imeti** v sredo jutro na Dunaju več sto ljudi. Že na tešče se jih je bila zbrala ogromna množica in vsakdo je zahteval žrebe državne loterije, ki pa so bili že vsi razprodani. Policija je celi dan razganjala ljudi izpred finančnega poslojja — brez uspeha, prihajali so vedno drugi.

o **Policista so zaprli.** Veliko presenečenje je na Reki izzvalo, da so zaprli policijskega poduradnika Simona Ormaia, ki se je zlasti pri iskanju bančnih roparjev tako zelo izkazal. — Ormai je poveril nekih 1800 kron, ki jih je zadnje dni dobil od izseljenec kot globo in s tem denarjem je hotel popihati. Ravno v trenutku, ko se je hotel odpeljati s parnikom „Fusera“ v Antwerpen, so ga prijeli.

o **Sneg ovira promet** na Tirolskem. — Ko je prišel v nedeljo zvečer ob 8. uri neki vlak iz Inomosta do predora pri Schellebergu, je običal v snegu in tudi lokomotiva, ki so mu jo poslali na pomoč, je zavozila med zameti. Delavci so imeli tri ure opravka, da so jo odkidali. Ko je že bila prosta ovir, je pa zdrknila iz tira.

v **Stava med vlakom in aeroplanom** se je končala v Alžiru za aeroplan ugodno. Aviatik Metrot je poizkušal pri Chiffi v Severni Afriki razne vzlete, ki so se mu vsi kaj dobro obnesli. Ko je bil v zraku, je opazil, da se izza nekega ovinka bliža osebni vlak, ki ga vlečeta dva stroja. Kot bi trenil, je krenil Metrot na ono stran in je začel tekmovali z vlakom. Letel je nad zadnjim vozom, a šlo mu je vedno bolje, tako da je med burnim priznanjem množice prišel nad vozovi vedno bolj k stroju.

o **Nov velikan iz davnine.** Profesor Brown, ki se je sedaj vrnil s svoje ekspedicije v Newyork, je odkril v Montani okostje do sedaj neznanega dinosaura, katerega je najbrže vracniti v vrsto ceratopsijev. Okamenine so ležale v geološki plasti, ki zna biti 3.000.000 let stara. Okostje obsega tudi oledje in skoro vso hrbtnico velikanske živali, ni pa glave in prvih nog. Ogrodje bodo še to zimo postavili v muzej. Nadalje je našel Brown še enega manjšega, do sedaj neznanega saurija.

Hrvatsko Zadržno banko za Bosno in Hercegovino osnuje „Hrv. Nar. Zadržnica“ v najkrajšem času. To bo početek obsežnejšega zadržnega delovanja v anektiranih deželah. „H. N. Z.“ je hotela prvotno ustvariti tak zavod potom „Poljedelske Banke“ v Zagrebu. Ta pa se za stvar ni pobrigala. Nato se je obrnila H. N. Z. na Zadržno Zvezo v Ljubljani (klerikalna), ki pa je stavila pogoje, kateri so bili nesprijemljivi (za posojilo 100.000 K vsake tri mesece poročilo, 6% obresti in mehično jamstvo „hrv. centralne banke“ v Sarajevu!). Zato te sedaj osnuje Zadržna banka iz lastnih sil, četudi od začetka morda v manjšem obsegu.

o **Draga zaušnica.** — Solastnika urada za zdravniško konsultacijo, dr. Lipiavskega, je bil neki berolinski knjigar o priliki prepira udaril za uho s tako silo, da je zbolel. Ker Lipiavski ni mogel nadalje izdavat svojega slovitega medicinskega tednika in ker ni mogel z ordinacijo nič zaslužiti, mu je moral založnik Hartmann plačati 75.000 mark odškodnine in bolniue.

o **Nenavadna škoda po miših.** V Sterzingu na Tirolskem so miši oglodale mnogo svinčenih krogelj. Jasno je, da so lačne miši šle za lojem, s katerim so bile svinčenke namazane in so žrle tudi svinec, ko so zlizale loj z njih. Kdo ve, ali so ga lahko prebavile? —

o **O Levu Nikolajeviču Tolstem.** — Dopisnik „Rossije“ se je mudil v Jasni Poljani in poroča, da je Tolsti popolnoma zdrav. Povedal mu je, da objavi v nekaterih dnevih večji inozemski listi članek pod imenom „Činglskan“, v katerem se bode govorilo o zedanjih ruskih razmerah. Nemilo je iznenadilo pisatelja, ko mu je žurnalist povedal, da je bilo neko zadnje njegovo delo konfiscirano. — Dejal je: Kako strašne čase imamo v Rusiji! Pritiska se nas od vseh strani: ne moreš govoriti ne pisati ne potem tiska objavljati. Preteklo soboto je obiskal Tolstega dirigent Kusevicky s francoskim orkestrom na lok. Tolsti se je dolgo pogovarjal z godci in se je pokazalo, da izvrstno pozna klasično muziko.

o **Krvavo dejanje.** V Berolinu na brandenburški cesti je hotel neki policist aretirati zvoditelja Ernsta Schacka, ki je bil tudi udeležen umora prostitutke Arnholz. Schack se je obupno branil in je ranil stražnika z nožem na glavi in trebuhu; ta je pa še vendar imel toliko moči, ustreliti zločinca v prsi. Schacka so poznali pod imenom „der berüchtigte Breslauer“.

o **Sneženi plazovi** so se že utrkali marsikje na Tirolskem: V bližini ahenskega jezera je 20 drvarjev komaj in komaj nšlo smrti. — Na cesti Walchensee-Kochel je zasulo voz na cesti in koč ob njej. — Promet je prekinjen. Blizu Sv. Ulricha pri Grödenu je plaz vzel seboj tri ki so se drsali na smučeh in eden je lahko, dva pa težko ranjena. Pri Sv. Jakobu pri Deferegenu je vzelo enega moža, ki so ga pa rešili čez dve uri. Trdnjavica Tressassi je od snega popolnoma blokirana, a provianta ima dovolj.

Izkaz posredovalnice slovenskega trgovskega društva „Merkur“ v Celju.

Sprejme se: 2 knjigovodja, 3 kontorista, 2 poslovodje, 3 potniki, 11 pomočnikov mešane stroke, 3 pomočniki železninske stroke, 1 pomočnik manufakturne stroke, 7 pomočnikov specerijske stroke, 1 pomočnik galanterijske stroke, 1 blagajničarka, 1 kontoristinja, 9 prodajalk.

Službe išče: 1 knjigovodja, 2 kontorista, 1 poslovodja, 2 potnika, 22 pomočnikov mešane stroke, 2 pomočnika železninske stroke, 5 pomočnikov manufakturne stroke, 7 pomočnikov specerijske stroke, 8 kontoristinj, 6 blagajničark, 10 prodajalk.

Posredovalnica posluje za delodajalce in člane društva popolnoma — brezplačno, za druge pa proti mali odškodnini.

Tržne cene.

17. decembra.

Dunaj. Borza za poljedelske proizvode. Poročila iz inozemstva so se glasila danes dobro, vendar pa ona niso uplivala na domače trge. Razpoloženje za pšenico je ostalo pri malem prometu mirno in cene neizpremenjene. Tudi pri drugih artiklih je ostala tendenca neizpremenjena. Ker pa je bil konsum in lastni rezerviran, se promet ni razvijal. V rži se je malo tržilo, kakor tudi v ovsu in ječmenu. Pšenica je bila 5 vin. dražja, a prodalo se ni veliko.

Sladkor. Trst. — Centrifugal Pilés prompt K 35— do K 36—, za dec.-marec K 35— do K 36—. Tendence: uporna.

Sladkor, Praga. Surovi sladkor prompt K 2855, nova kampanja kron 24 60. — Tendence trdna. Vreme: mrzlo.

Budimpešta. Svinjad: ogrske stare, težke 148 do 149 v. mlade težke

154 do 155 vin., mlade, srednje 154 do 155 v. mlade, lahke 146—150 vin. zaloga 21.930 komadov. Prignano 196 komadov, odgnano 457. Ostalo torej 21.669 komadov. Tendence živahna.

Budimpešta. Pšenica za april K 14'06, pšenica za oktober K 11'86, pšenica za maj K 13'93, rž za april 9'97, rž za oktober K 8'95, oves za april 7'61, oves za oktober K —, koruza za maj 6'73, ogrščica za avgust 13'30: Tendence trdna, promet 10.000 stotov. Ponude zmerne, efektivna pšenica se vedno drži, drugo jednako. Veselje kupiti tudi zmerno. — Vreme: mrzlo.

V slovo!

Vsem, od katerih nam žal ni bilo mogoče se osebno posloviti, kliče-mo tem potom prisrčni: z Bogom!

Brežice, dne 16. dec. 1909.

Rodbina
dr. Stiker.

Naprodaj

ste dve hiši v Gaberju blizu tovarne, 15 minut od mesta po nizki ceni. — Več pove **Franc Pušnik**, Gaberje št. 86. 605 1

IZNAJDBA

Pozor, slovenski podjetniki

Izumil sem peč za kuhanje apna, katera prekaša vse dozdej obstoječe peči, ker se sploh v Avstro-Ogrski nobena tega sistema ne nahaja. — Kurjave treba 2/3 manj kakor pri takozvanih plavžih (Ringoffen), gori neprenehoma in je veliko ceneja kakor sedajne. — Iščem podjetnike, ker sam nimam kapitala; želim pa, da bi slovenski podjetniki izkoristili priliko napredka, ker drugače sem primoran svojo iznajdbo oddati tujcu. — Naslov se izve v upravnistva „Nar. Dnevnika“.

SINGER jeve

šivalne stroje

kupujte samo v naših trgovinah, katere lahko vse spoznate na tem znamenju.

Ne dajte se zapeljati po naznanilih, katera nameravajo z namigavanjem na ime **SINGER** prodajati obrabljene stroje ali pa drugod izdelane stroje, ker mi ne oddajemo svojih strojev na prekupevalce, ampak jih prodajamo naravnost občinstvu.

SINGER Co.

Delniška družba za šivalne stroje Maribor, Gosposka ul. 32. Zastopstvo v Celju, Kolodvorska ulica št. 8.

Ure na obroke za vsakogar

Št. 72. pristno 14 kar. z zlatom platirana ura za gospode ali dame, najfinejše gravirana, z dobrim kolesjem, tekoča na kamenčkih, 20 K. Ista z dvojnimi pokrovom 25 K.

Št. 73. pristno srebrna ura za gospode ali dame, s 3 močnimi pokrovi, bogato gravirana, kakor s konjem, levom, jelenom, ali pokrajino, s dobro zapinjočo, natančno regulirana 30 K.

Št. 74. Zadnja novost: srebrna 4 dnij idoča rem. ura na zapinjočo, ki teče če se enkrat navije, celih 8 dnij neprenehoma na rubinih, (na kazalu se vidi njen tek) 35 K.

Št. 75. krasna rem. met. tula ura za gospode ali dame s 3 pokrovi in pozlačeno krono, zanesljivim kolesjem 18 K.

Št. 76. niklasta rem. ura za dečke, odprta, moderna in lepo gravirana 8 K.

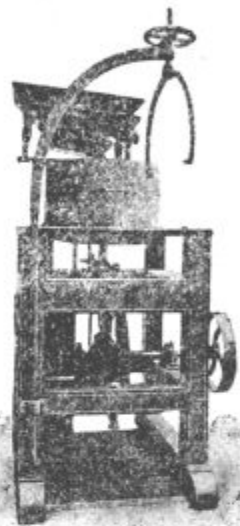
Cene se naj razumejo na mesečne obroke za komad po 2 K; pri naročitvi se vpošlje polovico vsote ali se pa plača po poštnem povzetju. Dunajska tovarna za ure **Hinko Weiss, Dunaj XIV. Pillergasse 1/184.**

Mesečno 2 kroni.

36

Mline za žito

za rabo na gepelj in roko svojega lastnega izdelka priporoča

Slika kaže mlin mojega izpopolnjenega izdelka; moji mlini so bolj rabljivi, kakor konkur. izdelki.

Josip Čretnik

Izdelovatelj umetnih mlinov in žag v Št. Jurju ob juž. žel.

Priznanje!

Gosp. **Josip Čretnik** stavitelj mlinov

Št. Jurij ob južni žel.

Prenašalni mlin, ki ste ga naredili za graščino, odgovarja v vsakem oziru nanj stavljenim zahtevam.

Moka, ki jo zmelje, je veliko boljša in domači kruh, ki se iz iste peče, je veliko okusnejši, kakor iz kupljene moke.

Ker je tudi gonilna sila potom gepelja jako enostavna, sem Vam posebno hvaležen, ker ste mi svetovali postaviti tak mlin, dasiravno bi lahko si omislil drugega, zlasti, ker je na razpolago vodna gonilna moč.

S spoštovanjem

Graščina Širje nad Zidanimmmostom
Julij pl. Hornik.

Sukna

in modno blago za obleke

priporoča firma

Karel Kocian

tvornica za sukno

v **Humpolcu** na češkem.

— Vzorci franko. —

LISTEK.

Orlov in njegova žena.

Ruski spisal Maksim Gorki.
Preložil Fedor Gradišnik.
(Dalje.)

VI.

„Pojdi čaj pit, Griška“, — s temi besedami je zbudila drugi dan Matrona svojega soproga.

Dvignil je glavo in jo pogledal. Prijazno se mu je nasmejala; bila je lepo gladko počesana in v svoji beli obleki je izgledala jako sveža in čedna. Bilo mu je prijetno, če jo je tako pogledal — objednem pa se ga je lotila zopet misel, da se tudi drugi možje v baraki naslanjajo na njo.

„Kaj se pravi to — čaj piti? Saj dobivam vendar tukaj svoj čaj! ... Kam pa naj grem?“ je dejal ter nagubal čelo.

„Pojdi, pila bova skupno!“ je predlagala ter ga smehljaje pogledala s svojimi rujavimi očmi.

Grigorij je gledal vstran in rekel kratko, da pride.

Odšla je, on pa se je še enkrat pretegnil na svojem ležišču in pričel razmišljati.

„Glej vendar ... na čaj me vabi, in kako prijazna je! To se pravi, shujšala je že v tem enem dnevu ...“

Smilila se mu je, in rad bi jo bil s čim veselo presenetil, morda z nekoliko potice k čaju ali s čim drugim. Toda dokler se je umival, je zavrgel te svoje misli — čemu bi razvajal svojo ženo? Saj živi tudi brez tega!

Pila sta čaj v mali, svetli sobici, katere okna sta ležala proti prostemu polju. Zlati svit jutranjega solnca je ležal na dobrih. Na trati pod oknom se je bleščala še rosa. V daljavi so se dvigala na horizontu v lahni, rožnati jutranji megli drevesa pošne ulice. Nebo je bilo brez oblakov, in od polja sem je vel sveži vonj po travi in vlažni duh po zemlji skozi okna.

Miza je stala baš med obema oknom in ob njej so sedele tri osebe: Grigorij, Matrona in njena tovarišica, velika, suha, ne več mlada Poljakinja, kozavega obraza in dobrovoljnih rujavih oči. Ime ji je bilo Felicita Jegorovna in bila je stara devica, hčerka nekega kolegijskega asesorja. Čaja, ki ga je dobivala v bolnici, ni mogla piti in imela je svoj lastni samovar. Vse to je pripovedovala Orlovu s svojim hripavim, hreščečim glasom; gostoljubno ga je povabila, naj se vsede k oknu in naslaja na „nebeškem vzduhu“, dočim je sama nekam izginila.

„No, včeraj si se pač zelo utrudila?“ je vprašal Orlov svojo ženo.

„To si lahko misliš“, je dejala Matrona živahno. „Nog nisem čutila pod sabo in glava se mi je kar tako vrtela. Napol mrtva sem se vlačila okrog, komaj da sem zdržala do večera ... Molila sem le vedno h gospodu, da nama prizanese ...“

„In kako je pa ... ali se ne bojiš tukaj?“

„Bolnikov?“

„Bolnikov ... ali sicer ...“

„Samo mrtvecev se bojim ... Saj veš ...“ sklenila se je k njemu in boječe zašepetala — „gibljejo se še če so mrtvi ... pri Bogu!“

„Saj vem ... sam sem videl!“ je rekel Grigorij z ironičnim smehljajem. Policist Nazarov bi mi bil včeraj, ko je že ležal na nosalih, prisolil skoraj zausnico. Nesel sem ga v mrtvašnico in naenkrat je iztegnil levico ... komaj da sem se mu še izognil ... da!“

Griška je bil pri najboljši volji. Piti čaj v tej svetli, čedni sobi, kjer

se je moglo videti skozi okno brezmejno daljo zelenega polja in modrega neba, mu je silno ugajalo. In še nekaj mu je dopadlo pri tem — nekaj, kar je izhajalo iz njiju osebnosti same. Naenkrat se je hotel pokazati od svoje najboljše strani, pojaviti se kakor v svojih tako v Matroninih očeh kot junak današnjega dne.

„Tega se hočem enkrat poprijeti. Nebesa sama naj se me vesele, da! Imam namreč takole svoje posebne vzroke za to! ... Povem ti, ljudje so tukaj takšni, kakoršnih sicer ne najdeš na svetu ...“

Pripovedoval ji je o razgovoru z doktorjem in nehote nekoliko pretiravaajoč, je postajal še bolj navdušen.

„In potem tudi opravilo samo“, je nadaljeval. „Vidiš, ljuba moja, to je tukaj nekaj velikega, kakor kakšna bitka. Na eni strani stoji kolera, na drugi ljudje ... kdo bo močnejši? Tu se pravi napenjati možgane, da se pač nekaj ne zamudi ... Kaj je to, kolera? To se mora ravno dobro razumeti — in potem je treba udariti z vsemi sredstvi, ki jih ona ne trpi ... Dr. Vaščenko je menil: Tebe, Orlov, potrebujemo pri tej stvari. Ne pusti se zbegati! je rekel. Goni jo le vedno iz nog v trebuh bolnika, tam, je rekel, ji pridem s svojimi kislinami že do živega ... In tako se jo preganja, vidiš, in bolnik zopet okrevja in vse svoje življenje nama mora biti hvaležen, da sva ga rešila smrti ... midva, Matrona, ti in jaz ...“

Prsa so se mu dvigala od ponosa in z žarečimi očmi je zrl na Matrono. Ta se mu je smehljala in molčala. Bil je tako čeden, ko je tako govoril, in podoben je bil popolnoma onemu nekdanjemu Griški, ki je bil kot mlad ženin.

„Tudi pri nas na ženskem oddelku so vsi tako pridni in dobri“, je rekla čez nekoliko časa. „Debela zdravnica z očali, in potem strežnice, vsi izborni ljudje, govore tako jednostavno s teboj, in razumeti moraš takoj vse, kar reko.“

„Torej si zadovoljna, kaj?“ je vprašal Grigorij, ko se je njegovo navdušenje nekoliko poglelo.

„Jaz naj ne bom zadovoljna? Moj Bog! ... Pomisli vendar: dvanajst rubljev dobivam in ti dvajset ... to je dvaintrideset rubljev na mesec! In poleg tega vse prosto ... Kaj si ne bova prihranila, če traja kolera še do zime? Potem bova vendar enkrat ... Bog daj! ... prišla iz najine kleti!“

„Hm — da, tudi to pride v poštev ...“ je rekel Orlov zamišljen; in čez nekoliko časa je nadaljeval s patosom upanja ter potrkljal Matrono po plečih: „Ah, Matronka, ali nama bo vendar še enkrat sijalo solnce sreče? Poguma ne bova izgubila, kaj?“

Tudi ona je bila popolnoma navdušena.

„Da, če boš le zdržal ...“ je dejal čez nekoliko časa z dvomljivim glasom.

„Ne govori sedaj o tem! Tudi to je odvisno še od odnošajev ... Če bo enkrat najino življenje drugačno, se bo izpremenilo tudi moje obnašanje.“

„Moj Bog, ko bi se to vendar zgodilo!“ je vzdihovala Matrona iz vsega srca.

„No, molči že o tem!“

„Moj ljubi Griška!“

Ločila sta se s povsem novimi čutili prešinjena. Bila sta veselo-pogumna in trdno sta sklenila, s podvojenimi močmi posvetiti se delu.

Tri, štiri dnevi so pretekli, in Orlov je žel že različno pohvalo za svojo skrb in pričnost. Objednem pa je tudi opazil, da so mu Pronin in drugi stre-

žaji nevoščljivi in da mu skušajo vsak trenutek napraviti kakšno sitnost. To je zbudilo tudi v njem jezo — in bil bi rad z vsemi, posebno pa s Proninom v sovraštvo. Odkrito sovraštvo tovarišev ga je resnično bolelo. „Ti nevoščljivci!“ si je mislil in skrivaj škripal z zobmi. „Toda prišla bo že priložnost, da jim poplačam njih podlost!“ Nehote je zašel s svojimi mislimi k Matroni — sto se vendar lahko o vsaki stvari pogovori. Ona ga radi njegovih uspehov ne bo zavidala in mu ne bo, kakor ta Pronin, zažgala čevljev s karbolno kislino ...

Vsak dan je prinašal isto mrzlično glasno vrvenje, ki ga je našel Orlov prvi dan. A sedaj ni bilo zanj več tako utrdljivo, ker se je imel vsak dan bolj v oblasti. Navadil se je, razločevati vonj posameznih zdravil, in čisto posebno mu je ugajal duh žveplenega etra, ki ga je skrivaj duhal, kadar je mogel. Opazil je namreč, da vpliva vonj žveplenega etra ravno tako poživlja joče nanj, kakor kozarec dobrega žganja. Ukaze zdravnika je sedaj popolnoma lahko pojmlil, treba je bilo vsakokrat le migljaja, da jih je razumel. Bil je zgovoren in prijazen in znal je bolnike razvedriti, kar je zdravnikom in dijakom vedno bolj ugajalo. — Vsi utisi, ki so vplivali nanj v njegovem novem poklicu so vedno bolj povzdigovali njegovo razpoloženje in utrjali njegovo vero v samega sebe. Čutil je v sebi živo poželjenje, staviti nekaj velikega, kar bi obrnilo občno pozornost nanj, nekaj, da bi se čudil ves svet. Bilo je kot da je prišel šele sedaj do spoznanja, da je človek, in kot da čuti potrebo, dokazati to sebi in drugim z kakim nenavadnim dejanjem.

(Dalje prih.)

Dopisi.

a Iz Ptuja se nam poroča: Pred kratkim sem govoril z nekim kmetom iz Vurberga, ki mi je pripovedoval, da se je končal pri njih ravnokar sveti misjon. Počastili in osrečili so Vurberg gg. misjonarji iz Celja. Dotični kmet je pripovedoval, da je po misjonu neka žena P. zblaznela in da so jo tudi že odpeljali v Gradec. Govorila je venomer o hudiču, peklju itd. Pravil je nadalje, da je to gotovo posledica hudih pridig. Obljuboval se je baje pekel vsakemu človeku. Iz prižnice se je večkrat slišalo vse kaj drugega, le božja beseda ne. Obrekovali in napadali so naprednjake in napredno časopisje, predvsem „Narodni List“ in „Narodni Dnevnik“. Naprednjakom, ozir. „liberalcem“ so baje — po izpovedbi istega kmeta, — očitali, da napredneje v hudobiji, nečistosti in pijančevanju (!) Dotični kmet mi je pripovedoval še marsikaj, kar pa ni vredno, da se omeni. Ne imeli bi konečno ničesar proti temu, če bi prišli misjonarji z namenom, da poučijo ljudstvo. A to navadno ni njih glavni namen. Pri teh prilikah so njih pridige navadno fanatične, ki tirajo, kakor kaže zgoraj navedeni slučaj, posameznike v blaznost. Da pri tej priložnosti ne pozabijo naprednjakov, je samoumevno. Si pač mislijo: „Le hujskajmo in obrekuймо; sedaj imamo dosti kmečkega ljudstva zbranega, ki vzame vsako laž iz naših „svetih“ ust za resnico.“ Kakor sem že prej omenil, so baje očitali naprednjakom, da napredneje ti le v hudobiji, nečistosti in pijančevanju. Sicer se nam radi tega ni potreba razburjati; nam je pač vseeno, kakšno mnenje ima o nas kak zagrozen far.

Omenimo le, da so gospodje gotovo pozabili na svoje duhovne sobrate, kajti drugače bi kaj takega ne mogli čitati naprednjakom. Spomniti jih torej hočemo na dva slučaja, ki sta se dogodila pred kratkim. V mislih imamo dva „častita“ gospoda, ki sta bila obsojena pred mariborskimi porotniki na 4 mesece, ozir. na 6 tednov zapora. In zakaj sta bila obsojena? Ker je eden pretepaval ljudi, jih napeljeval h krivi

prisegi, drugi obrekoval poštenega človeka ter mu kradel čast. Po našem mnenju je to sploh višek hudobije, v očeh klerikalnih voditeljev seveda ne, prvič, ker sta to zakrivila dva duhovnika, drugič, ker jim to, posebno kar se tiče obrekovanja, dobro služi v dosego svojih umazanih namenov. Tista dva svoja duhovna sobrata bi naj malo okrtali, bilo bi vsaj utemeljeno! O teh aferah seveda ves klerikalni svet molči! Naj bi kaj takega zakrivil kak naprednjak, dotičnega djali bi kar ob glavo. — O pijančevanju pa kar molčite; kajti znano je, da se ravno porazličnih farovžih največ pijančije. — Da pa si upate omenjati nečistost, ter isto komu očitati, je naravnost drzno in obenem smešno. Gospodje, pometajte pred svojim pragom, ter učite v prvi vrsti morale svoje sobrate duhovnike. Kajti ti so predvsem, ki potrebujejo v tem oziru ponka. Saj nimate tako kratkega spomina, da bi se ne spominjali raznih „velečastitih in častitih“, ki so se odlikovali ravno v tem oziru. Imen Vam, mislim, ni treba navesti, saj jih gotovo sami predobro poznate. Dokler pa imate v svoji sredini take kapacitete, ne potrebujemo od vas, kar se tega tiče, sploh nobenega ponka; očitane — ker je neutemeljeno — si pa naravnost prepovemo. Ali ni v naših zakonih nikjer paragrafa za take hujskanje in šuntanje ljudstva?

Književnost in umetnost.

z Poljudna pravna knjižnica. Zvezek XIII. in XIV. Predpisi o notarskih pristojbinah in zapovedanih notarskih spisih. — Uredil in pojasnil dr. E. Volčič. Založilo in izdalo društvo „Pravnik“ v Ljubljani. Cena 80 vin.

o Ivan Cankar: Kurent. Založil Schwentner v Ljubljani. Pijan kmet vrže na veselem plesu kup srebrnikov godcu Kurentu rekoč: „Eno so mi odehuzi vzeli, drugo so vzeli davki, tretje pa vzemi ti!“ Tak je naš človek: siromak med siromaki, komaj pa pride Kurent, pozabi vse skrbi, veselo zavrigne in zapleše. Kajti „v noben kelih ni točil Bog samega pelina; celo svojemu sinu Odrešeniku je poslal na križev pot Simona cirenskega“. In čim večja je bridkost, tem večje je hrepenenje po sreči, po tisti eni uri sreče, ki se je porodila iz tisočih ur bridkosti. In kdo je okusil več žalostnega kakor slovenski trpin, v bridkosti rojen, za bridkost namenjen? — Zato hodi Kurent, boter vsega veselja, od kraja v kraj in ti nebolgljenci ga sprejemajo kot tolažnika in dobrotnika. In tak je tudi ves narod. Iz tujine se dvigujejo črne sence, kos za kosom trgajo našo zemljo, toda narod se ne zmeni za nevarnost, v poplačilo vseh težav in nadlog mu je Bog dodelil Ljubljano, kraljico veselja, mater vseh sladkosti. Tu ni žalosti, tu ni plahosti, tu so vedno vsele godovine in slavnosti, komu v čast? Vseeno, Koseskemu ali Prešernu, lahko bi obema. — To črto v slovenskem značaju je Cankar v najnovejšem spisu porabil in jo z njemu lastno virtuoznostjo opisal. Ni to povest, ki bi se gladko čitala, nič individualnega, le tipični značaji in tipični prizori, vse to pa risano naravnost mojstersko, če nam je enkrat vodilna misel jasna.

v Esperantska slovnica. G. stud. jur. Ljud. Koser v Juršincih pri Ptuj naznanja, da izide končno esperantska slovnica in se dobiva pri njem za 1 K 10 v s poštino vred. Slovnica obsega 10 lekcij, 50 nalog ter bogat besedni zaklad. Kdor naroči 5 izvodov in pošlje naprej 5 K 30 v, dobi poleg 5 slovnice še zanimivo zbirko raznih pripovedk.

Službo išče

16 leten, pošten mladenič, ubogih staršev, ki je z odliko dovršil 3 razredno meščansko šolo. — Vstopiti želi kot **začetnik** v kako pisarno ali dobiti kako drugo primerno mesto takoj ali ob Novem letu. Ponudbe **J. M. 23** poste restante Radinci, Štajersko.

Trgovski pomočnik

ki je že bil samostojen trgovec, želi službe s 1. januarjem 1910 v kaki trgovini z mešanim ali s samim manufakturnim blagom, najraje kam na Sp. Štajersko. Resne ponudbe na upravnicištvu pod 1887.

Ugodna prilika.

Zaradi preselitve svoje trgovine v novo posojilnično hišo v Graški cesti prodajam vse stekleno in porcelanasto blago ter svetilke, ogledala in raznovrstna primerna božična in novoletna darila po zelo znižanih cenah.

Za mnogobrojen obisk se priporočam z velespoštovanjem

Fran Strupi, trgovec
s steklenim in porcelanastim blagom, Celje, Graška cesta.

Vinske drože

kupi vsako množino po najvišji ceni

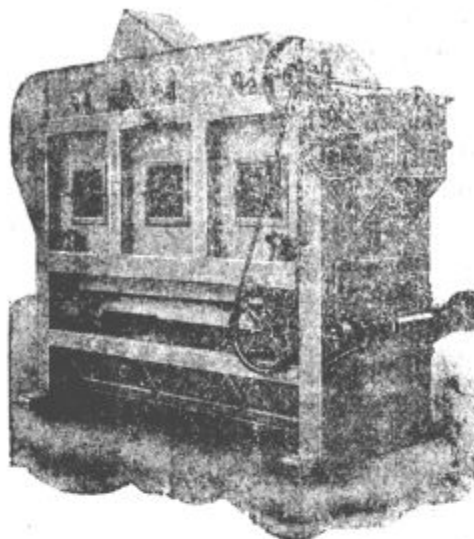
Robert Diehl,
žganjarna, Celje.

Adolf Bursik

čevljar v Celju, poleg kapucinskega mosta
izdeluje vse različne vrste obutal v modernih fazonah in po solidnih cenah.

Josip Čretnik

izdelovatelj umetnih mlinov in žag v Št. Jurju ob juž. žel.

Slika je posneta po mojem lastnem izdelku. Razpošiljam na malo in veliko vse potrebščine za mline in žage po najnižjih cenah. — Krasne reference!

Priznanje!

Gospod

Josip Čretnik

Št. Jurij ob juž. žel.

Čast mi je naznaniti, da sem z žago, ki ste jo Vi postavili, posebno zadovoljen, ker odgovarja ista v vsakem oziru svojim namenom. Bodi Vam izrečena moja zahvala in zagotovim Vas, da Vas bom priporočal pri vseh svojih znanih.

Te vrstice lahko tudi svobodno objavite!

Z odličnim spoštovanjem
I. štaj. tovarna lanenega olja & električna centrala.

Tom. Krajnc, Fram, Štajersko.

Božične razglednice

najnovejše, sortirane, sortimenti po 100 komadov. — Zahtevajte vzorce v

Zvezni trgovini v Celju.

Darujte družbi sv. Cirila in Metoda.

V prid družbe sv. Cirila in Metoda!

Prva češka — na življenje

splošna deln. družba
za zavarovanje
v Pragi.

Generalno zastopstvo za vse slovenske dežele v Trstu, ul. Donizetti 5.

EDINA slovanska delniška družba za zavarovanje na življenje.
EDINA, katera kolekuje zavarovalne listine z narodnim kolekom,
EDINA, katera kolekuje svoje dopise z narodnim kolekom,
Zavaruje najceneje, najugodnejše na vse načine! **SVOJI K SVOJIM!**

Pojasnila dajejo vedno brezplačno okrajna zastopstva v vseh večjih slovenskih krajih.

Pekarija ♦♦ Slaščičarna ♦♦ Kavarna

Jakob Zalaznik

Stari trg št. 21 Ljubljana Stari trg št. 21

Mestni trg 6 Filijalke: Predmestje 26

Zunanja naročila točno! 78 24-18 Cene nizke!

Modni salon za gospode!

Dovoljujem si Vašemu p. n. blagorodju vljudno naznanjati, da sem otvoril v novi hiši celjske Posojilnice na Krožni cesti

modni salon za gospode.

V zalogi imam raznovrstno najmodernejše tu- in inozemsko sukno, zgotovljene obleke in pelerine iz tirolskega lodna (nepremočljive) ter tudi izdelujem obleke po meri v najkrajšem času moderno in po solidnih cenah.

Za mnogobrojna naročila se priporoča z velespoštovanjem

Maks Zabukošek
krojaški mojster v Celju.

Odvetnik

dr. Ljudevit Stiker

naznanja, da je s 16. decembrom t. l. prevzel

odvetniško pisarno

gospoda dr. Benkoviča v Brežicah.

Drsalice.
Otroške sani.
Rezbarsko
orodje.

Gospod!

Hočete presenetiti Vašo milostljivo? — Ne bodite v skrbeh, obiščite trgovino z železnino „MERKUR“, P. MAJDIČA V CELJU, tu se Vam nudi bogata izbira krasnih in praktičnih predmetov, kakor fina nikljasta in aluminijeva kuhinjska posoda, krasni čajniki, cvetlične mizice, pečna okrilja, posode za premog in nebroj manjših in večjih predmetov, pa tudi „GRAMOFONE“ in ploče slovenskih komadov dobite. Stojala za božična drevesa. PERILNI STROJI, ŠIVALNI STROJI, UMIVALNE GARNITURE itd.

Za
božične praznike
in
ново leto

priporočam cenjenemu občinstvu iz Celja in okolice jamčeno pristni **domači konjak**, kakor tudi **slivovko**, **brinjevec** in **vinsko žganje** v steklenicah, vse iz žganjarne gosp. Roberta Diehl v Celju.

Imam tudi vedno v zalogi najfinejše vrste **čaja** in **Jamaika ruma**.

Franja Langerholz, Celje
Graška ulica št. 43 (Stadt Graz).

Priporočamo našim rodbinam
Kolinsko cikorijo.

Na prodaj

je na **Spodnještajerskem** eno uro od železniške postaje, kjer obstoje tudi brzovlaki, oddaljeno posestvo z **dobro vpeljano gostilno** in **žganjetočem**, njivami, travniki in sadonosnikom pod zelo ugodnimi pogoji. Več pove: **Martin Vrbovšek**, posestnik in gostilničar pri **Sv. Štefanu**, p. Šmarje pri Jelšah.

611 2-1

Zahvala.

Za toliko izrazov pristrčnega sožalja povodom smrti nepozabnega nam

Pavla Detiček

kakor tudi za mnogobrojno udeležbo pri pogrebu in za prekrasne vence izreka svojo najiskrenejšo zahvalo

rodbina notarja Detiček.

Odvetnik
dr. Jos. Globevnik

naznanja, da je otvoril v lastni hiši v **Novem mestu svojo odvetniško pisarno**

Za božični nakup

priporoča

Zvezna trgovina v Celju trgovcem po deželi

bogato zalogo svilnatga papirja vseh vrst barv, barvani jedno- in dvostranski papir, peresa za rože, cvetje, zlati in srebrni papir.

Jaslice in jaslične podobe, navadne in prešane v polji ter prtički.

Laneta, šumeče zlato, zlata pena, Božični okraski v kartonih sortirani od kron 2—, 3—, 4— in naprej.

Glasbena šola v Celju
podružnica „Glasbene Matice v Ljubljani“

naznanja, da je glasom odloka c. kr. dež. šol. sveta v Gradcu z dne 20. oktobra 1909, št. III., 3.323/2 ustanovljena privatna glasbena šola s slovenskim učnim jezikom v Celju kot podružnica „Glasbene Matice v Ljubljani“ v zmislu § 70 drž. šol. zakona odnosno § 19 ces. naredbe z dne 27. junija 1850.

Na glasbeni šoli v Celju se poučujejo vsi glasbeni predmeti, osobito glasovir, gosli, harmonij, flauta itd. in vsa godala, nadalje petje in glasbena teorija.

Učenci se sprejemajo vsako nedeljo od 10.—11. ure dopoldne v glasbeni šoli v „Narodnem domu“ v Celju. Navodila glede učnih ur, plačevanja ukovine in druga pojasnila dobo učenci pri vpisovanju.

Dopisi se naj naslavljaajo na **odbor glasbene šole v Celju v roke gospoda c. kr. profesorja Josipa Kožuh v Celju.**

Na 7 javnih razstavah odlikovan s I. darilom.

Samo pristno, ako je na podplatih tiskljena znamka

Šent Peterburške Galoške in čevlji za sneg.

Vsak dan jih izdela tovarna 60.000 parov.

Edini kontrahenti: Mess-torff, Behn & Co., Dunaj I. Prodaja na drobno v vseh boljših trgovinah s čevlji, gumijevimi izdelki in modnim blagom.

1860
Т.А.Р.М.
СПЕТЕРБУРГЪ

Darujte za „Nar. sklad“!

Tiskovine v moderni obliki so dandanes, kakor znano, potreba vsakega podjetja, ki hoče uspešno delovati, kajti tiskovine brez učinka romajo navadno vsled pomanjkanja časa neprečitane v koš. Sleherni, ki to upoštevajo in delujejo dosledno v tem smislu, zamore vsak čas računati na dosežen uspeh, ker se prejemniku vsili nehote prepričanje, da deluje z vzornim podjetjem, katero se potruji v vsakem oziru izvršiti naročilo skrajno natančno in z namenu potrebnim učinkom. Zavod, ustrezajoč vsem zahtevam na polju moderne tiskarske tehnike je Zvezna tiskarna v Celju, Schillerjeva cesta šte. 3. — Založena z modernimi črkami in okraski, kakor tudi opremljena z brzotisknimi stroji najnovejše konstrukcije in zlagalnimi pristroji je v položaju v polni meri zadovoljiti svoje cenjene stranke. — Naročila izvršuje točno in solidno. — Cene nizke.

Viktor Bevc

slikar in pleskar v Celju

Savinska ulica šte. 4

prevzame vsa v svojo stroko spadajoča dela in jih izvršuje solidno in po zmernih cenah

Sprejem takoj več pomočnikov.

Razširjajte 'Nar. Dnevnik'.

R. Diehl

žganjarna, Celje

priporoča svojo veliko zalogo doma žgane slivovke, tropinovca brinovca, vinskega žganja in domačega konjaka.

25 2-94

Ne pozabite

si ogledati pri

Ivanu Ravnikar, Celje

popolnoma svežo zalogo rozin, cveb, grozdičev, pignol, datelnov, bosanskih sliv, marelic, mandelnov, pistacij, lešnikov, orehov, orančni cedri, peciva za čaj, ruma, zdravilnega konjaka, slivovke, kranjskega brinjevca ter vseh vrst likerjev, čaja, kakor sploh vseh vrst južnega sadja in delikates. — Šampanjca, zdravilna vina, božičnih okraskov itd.

Karol Vanič, Celje

„Narodni dom“

== priporoča ==

Moderno jesensko in zimsko sukno. Najnovejše flanele in barhente. — Preproge, zavese, garniture in odeje

Neprekosljivo v ceni in kakovosti.

12 52-49

VINKO KUKOVEC

stavbni podjetnik, koncesijonirani tesarski mojster, lastnik parne žage in trgovina z lesom na Lavi pri Celju,

se priporoča za prevzete vseh v stavbno stroko spadajočih, posebej zlasti tesarskih del. Nakupuje stavbni les po primernih cenah in proti gotovemu plačilu.

14 52-50

Južnoštajerska hranilnica v Celju

v Narodnem domu.

Sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in jih obrestuje po **4 odstotke** ter pripisuje obresti vsakega pol leta h kapitalu. Rentni davek plačuje hranilnica sama ter ga ne odteguje vlagateljem. Za varnost vlog jamčijo okraji: Šoštanj, Sevnica, Šmarje, Gornji Grad in Vransko in rezervna zaklada, katera znašata vže nad 280.000 K. Ker nima namena iskati dobička, zato razdeli znatne svote v obče koristne in dobrodelne namene za gori navedene okraje.

Dosedaj je dovolila za dijaške ustanove **30.000 kron**, za vodovodne naprave 10.000 K, za napravo potov 1500 K, različnim učnim zavodom in za ustanovitev slovenske obrtne strokovne šole 2.400 K, za podpore različnim požarnim brambam in v kmetijsko gospodarske namene nad 2.000 K, skupno tedaj nad 45.000 K. Sprejema tudi hranilne knjižice drugih posebno neslovenskih denarnih zavodov in jih obrestuje, ne da bi se pretrgalo obrestovanje.

Slovenci, poslužujte se **Južnoštajerske hranilnice** pri nalaganju svojega denarja ali kadar nalagate denar za mladoletne ali varovance in zahtevajte pri sodiščih, da se naloži denar za mladoletne oziroma za varovance izključno le v **južnoštajersko hranilnico**.

56 52-47

POSJOJILNICA V CELJU

Telefon šte. 22.

v lastni hiši „Narodni dom“.

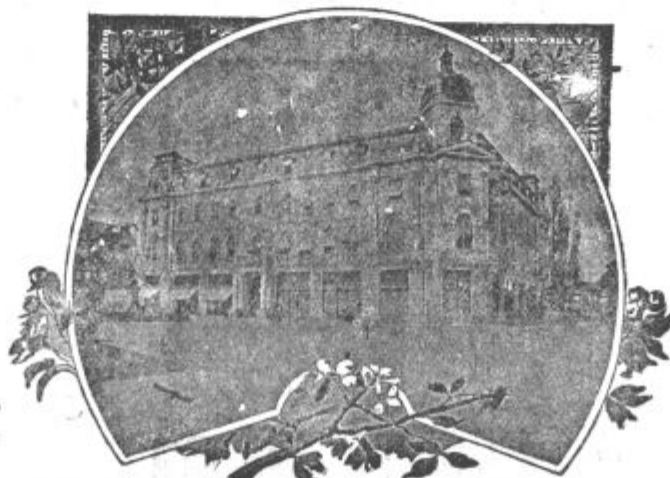
Telefon šte. 22.

POSJOJILNICA V CELJU, ki je bila leta 1881 z neomejeno zavezo ustanovljena, šteje sedaj nad 4200 zadrušnikov, kateri imajo vsega nad **88.000 kron** vplačanih deležev.

POSJOJILNICA uraduje vsak dan od 9. ure do 12. ure dopoldne razun **nedelje in praznikov**.

Poštne hranilnice ček. št. 9579

Nad 6 milijonov kron hranilnih vlog

HRANILNE VLOGE sprejema od vsakega, ako tudi ni član zadruga ter jih obrestuje po **4 1/2 %**. — Sprejema vložne knjižice drugih denarnih zavodov kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje prenehalo. Posojilnica plačuje rentni davek sama, ne da bi ga odtegnila vlagateljem. Posojila daje na osebni ali hipotekarni kredit proti **6 %**, **5 1/2 %** in **5 %** obrestovanju.

Nad 340.000 kron rezervn. zaklada

54 52-47

Preklic. Zastonj v Celje!

Na poziv celjskega trg. gremija sem primoran vstaviti povrnitev vožnje in bodem začasno, dokler ne bo pritožba pri višjih oblastih rešena, dajal potrdila čez plačane zneske ali pa iste zneske daroval za dr. sv. Cirila in Metoda.

R. Stermecki
narodni trgovec, Celje

Kupujte narodni kolek!

Za božični nakup

južnega sadja itd. se najbolje priporoča trdka

A. KOLENC v Celju,
„Narodni dom“ in Graška cesta.

Orehe

kupi vsako množico

A. KOLENC v Celju.

Učenec

se sprejme takoj pri

A. KOLENCU v Celju.

Božična in novoletna darila

v ljudno
priporoča

Rafael Salmič

trgovina z urami in zlatnino v
„Narodnem domu“ v Celju.

Velika izber **novosti**, zlatih in srebrnih verižic, priveskov, dolgih zaponk, zapestnic, uhanov, prstanov, gospodskih in damskih ur, nastavkov, jedilnih sprav, predmetov v novem srebru, optičnih predmetov i. t. d. Naročite cenike. Postrežba točna in solidna.

Daruje za Nar. sklad!

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno zavarovanje za doživetje in smrt z manjšajočimi se vplačili.

Vsak član ima po preteku petih let pravico do dividende.

„SLAVIJA“

vzajemno zavarovalna banka v Pragi

Rezervni fondi: 44.437.036-01 K. Izplačane odškodnine in kapitalije 98.323.486-35 K. — Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovansko-narodno upravo. — Vsa pojasnila daje: Generalni zastop v Ljubljani, čigar pisarne so v lastnej bančni hiši v Gosposki ulici števil. 12.

261 32-27

Zavaruje poslopja in premočnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. — Škode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Dovoljuje iz čistega dobička izdatne podpore v narodne in občnokoristne namene.

Razširjajte napredna časopisa „Nar. Dnevnik“ in Nar. List“.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Delniška glavica kron 3.000.000.

Podružnico v Spljetu.

Stritarjeve ulice števil. 2.

Podružnica v Celovcu.

Rezervni fond kron 300.000.

Podružnica v Trstu.

sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4 1/2 %

Kupuje in prodaja srečke in vrednostne papirje vseh vrst po dnevnem kurzu.

Poštne hran. račun št. 54.366.
Telefon št. 48.

„LASTNI DOM“

Pisarna je v Celju,
Rotovške ulice št. 12

Urađuje se vsak dan razun nedelj in praznikov od 8.—12. ure
*** dopoldne. ***

Najboljša prilika za sigurno štedenje je plodonosno nalaganje gotovine pri denarnih zavodih, ki nudijo najugodnejše pogoje.

registrovana kreditna in stavbena zadruga z omejeno zavezo v Gaberju pri Celju

sprejema hranilne vloge od vsakega, je član zadruga ali ne, na tekoči račun ali na hranilne (vločne) knjižice in jih obrestuje letno po

pet od sto (5%)

Hranilne knjižice drugih denarnih zavodov sprejema kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje prenehalo. — Rentni davek plačuje zadruga in ga ne odteguje vlagatelj, tako da dobijo na leto celih 5 K od naloženih 100 K. — Posojila daje proti 6% obrestovanju na osebni kredit, proti zastavljenju vrednot, dragocenosti ali nepremičnin na menice ali dolžna pisma. — Odplačuje se na račun glavnice in obresti v mesečnih ali v posebej dogovorjenih četrt — oziroma polletnih obrokih. ****

Edino narodno kamnoseško podjetje v Celju.

Prva južnoštajerska kamnoseška

industrijska družba.

Brzjavi: „Kamnoseška industrijska družba Celje“.

Stavbena in umetna kamnoseška obrt s strojnim obratom.

Izvrševanje vseh stavbenih del: kakor stopnic, fasad, podbojev, pomolov, nastavkov itd. iz različnih kamenov in cementa.

Specijalna delavnica in podobarski atelje za umetna cerkvena dela kakor: altarjev, obhajilnih miz, prižnic, kropilnih in kristalnih kamnov itd.

Brušenje, puliranje in struganje kamena s stroji.

Mnogoštevilna zaloga nagrobnih spomenikov iz različnih marmornih vrst granitov in sljenitov po raznovrstnih narisih in nizkih cenah.

Naprava zidanih ali betoniranih redbinskih grobišč (rakev).

Tlakovanje cerkva, dvoran in hodnikov s šamotnim ali cementnim tlakom.

Izdelovanje pohištvenih plošč iz različnih najbolj idočih marmornih vrst v vseh oblikah. Popravljanje spomenikov, ude-
lanje napisov v iste.

„Delniška družba“

združenih pivovaren Žalec in Laški
trg v Ljubljani sprejme

knjigovodja

izurjenega v pivovarniškem ali sličnem poslovanju. Mesto se ima nastopiti kar najhitreje. Plača po dogovoru. Prošnje je vložiti pri ravnateljstvu pivovarne v Laškem trgu.

Ženitna ponudba.

Slovenec, 30 let star, mašinst v stalni službi in z lepim imetkom, želi znanja s poštenim slovenskim dekletom v starosti 20—25 let, ki je varčna, izurjena v vseh domačih gospodarskih delih in zna nekoliko nemški. Par tisoč dote je potrebno. Ponudbe pod naslovom: „Sokol“, poste restante Steckborn am Bodensee Švica (Schweiz). Pisma se naj frankirajo s 25 vin. 602 3-3

Martin Kolšek

čevljar v Celju

v novi posojilnični hiši na Ringu
se priporoča slav. občinstvu in
častili duhovščini za izdelovanje
vseh vrst najmodernejših obuvaj.
— Naročila po meri in popravila
se okusno, točno in solidno iz-
vršujejo v lastni delavnici.

Sprejme več dobrih in
zanesljivih čevlj. pomoč-
nikov in učenca.

Trgovski pomočnik

mešane stroke, se sprejme za
prvo moč. — Ponudbe naj se
pošiljajo na **Jakoba Dereani**
v Žužemberku, Kranjsko.

603 5-4

Narodna dolžnost vsake slovenske
gospodinje je, da zahteva v vsaki

z znamko **„tiger“**

Pfeiferjevo pralno milo

iz milarne **Ivana Pfeifer**
v **Spodnji Hudinji** pri Celju — pošta Celje.

28 51-31

Od 1. oktobra 1909 naprej:

Poštno-hran. rač. št. 848.428.
1143 zadrušnikov.
Vplačani deleži K 21.450.—

■ Ustanovno leto 1881. ■

Rezerv. zaklad K 100.000.—
Denarni promet v letu 1908
K 2.790.060-77.

„SAVINSKA POSOJILNICA V ŽALCU“

REGISTROVANA ZADRUGA Z NEOMEJENO ZAVEZO.

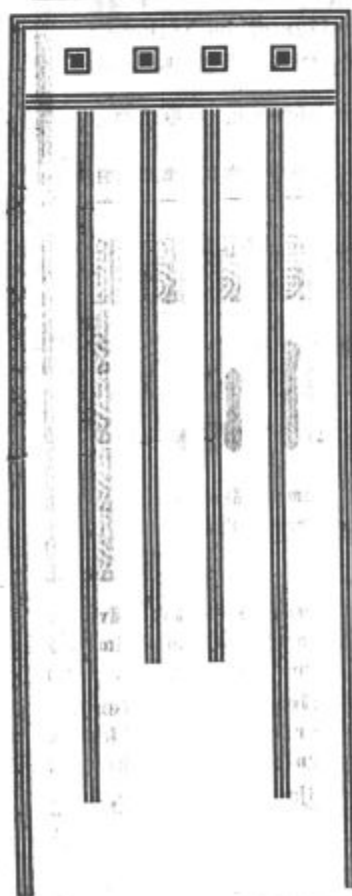
Hranilne vloge obrestuje po $4\frac{1}{2}\%$ z letnim pripisovanjem k glavnici, položbe v tekočem računu pa po $4\frac{1}{2}\%$ od dne od dne s polletnim kapitalizovanjem. Rentni davek plačuje posojilnica sama. **Hranilne knjižice** drugih zavodov sprejema kot gotovino. **Posojila** daje na hipoteke, hipotekarne cesije, vrednostne listine, dragocene stvari, na blago, ki ni po-kvari podvrženo in na poroke; dovoljuje odprti kredit v tekočem računu in eskomptuje trgovske menice. Obrestna mera je $5\frac{1}{2}\%$ in 6% . Preskrbuje ceno inkaso nakaznic in menic. Postrežba v vsakem oziru kulantna in točna. Poštnehranilne položnice na razpolago. Posluje vsak dan; posebni uradni dan za stranke pa je izvemši praznike vsak **ponedeljek in petek**.

Ravnateljstvo:

Predsednik: **Franc Roblek**, veleposestnik in državni poslanec. Blagajnik: **Josip Širca**, veleposestnik in župan.
Tajnik: **Franc Pikl**, posestnik. Odbornika: **Dr. M. Bergmann**, zdravnik in posestnik; **Josip Žigan**, veleposestnik.

159 25—18

Najboljši nakupovalni vir za
božična in novoletna darila
je Zvezna trgovina v Celju

ki prodaja po vseh mogočih cenah: albume,
okvirje za slike, pisalne garniture, slikar-
ske potrebščine, spominske knjige, albume
za znamke in razglednice, kasete s pi-
semskim papirjem, notice za dame, šolske
in tržne torbice, senčnike, krayone, Pen-
kala-svinčnike, žgalne priprave in aparate
za žganje slik in metalne plastike, tarso,
rezljanje in batike, domače tiskarne, knjige
s slikami za otroke, odtisne podobice v
zvezkih, moderne skladne koledarje, mo-
derne stenske slike itd.
Zahtevajte takoj naš seznamek modernega
stenskega okrasja, v katerem bode te naši
marsikaj pripravnega!